

של מי
האדמה
הזאת?

Whose
Earth is it
Anyway?

Claudi Casanovas קלאודי קזנובס
ללא כותרת (פרט)

של מי האדמה הזאת? היא שאלה לכאורה פרובוקטיבית ובוודאי קונטרברסיאלית, אך למעשה מתחת להדי המאבק ארוך השנים הזה "בינינו לבינם" המבוטא בשאלה הזו, טמונה הסכמה כי האדמה שייכת למישהו. "הם" ו"אנחנו" חולקים הסכמה משותפת על כך שהיחס של האדם לאדמה הוא יחס של בעלות.

ללא ההבנה המשותפת הזו כי אדמה נועדה וצריכה להיות שייכת לא היינו מוצאים מן הסתם עילה לסכסוך ולמאבק חסר הפשרות הזה בינינו לבינם.

המודל הזה או אם תרצו הפארדיגמה הזו של הבעלות על האדמה האם היא באמת האפשרות היחידה ליחס בין אדם לאדמה?

האם עלינו להבין יחס זה כהכרחי, טבעי, מובן מאליו? או שמא אפשר לחשוב אודותיו באופן יחסי כלומר לסייג אותו ולהבין כביטוי לתפיסת עולם שבמישור הקונקרטי שלה נוכל להגדירה כקפיטאליסטית ובמישור העומק שלה נוכל להבין אותה כמודוס של יחס לעולם.

האמנם אין בנמצא יחס אחר בין אדם לאדמה, בין אדם לעולמו?

התערוכה שניצבת לפניכם מבקשת להראות כי היחס בין האדם לעולמו אינו חייב לעבור רק דרך המודל של הבעלות וכי קיימת אלטרנטיבה אחרת לחשוב על הקשר לעולם. המודל הנחשף בתערוכה דרך הנגיעות הספיציפיות והייחודיות של כל אחת ואחד מהאמנים המשתתפים בה הוא זה שנבקש לכנות בשם המודל של האמן.

המודל של האמן הוא מימוש של יחס אחר שאיננו מבוסס על יחס של בעלות ושליטה בין האדם לעולם. האמן ביחסיו עם היצירה האמנותית ומרכיביה החומריים מציע יחס שלבעלות אין בו יד ורגל. הן נוכל להסכים כי לא הרכישה של שפופרת צבע היא שמעניקה למישהו איזושהי מידה של שליטה על הצבע שבה. כדי לדעת לעבוד עם צבע או לחילופין עם אדמה מה שנדרש מן האמן איננו כוח כלכלי או זכויות בעלות. שום עוצמה כלכלית לא תעניק לאוֹחֵז בה יכולת שליטה טובה יותר בעבודה עם חומר. כאשר היוצר עומד מול העבודה שום שטר בעלות לא יוכל להקנות לו את היכולת לפעול ולעשות.

ברור שלכל אמן כאדם יש את המוטיבציות הפרסונאליות שלו, את הרצון להתמקם היטב במרחב הפעילות שלו, לזכות בנתח מן העוגה. אך לא באלו אנו עוסקים כאן אלא באיכות העמוקה של היצירה, במרחב שמתקיים על ידי האקט עצמו של הפעולה האמנותית.

במרחב הזה קיימת לוגיקה אחרת חתרנית באופן הטוטאלי ביותר ביחס לכל תפיסה או הבנה עצמית שלנו כמי שיועדים ושולטים, לא רק במה שניצב מולנו אלא אף בעצמנו.

גם בתהליך היצירה המושכל ביותר המתוכנן בקפידה ישנם מומנטים שבהם איש אינו יכול לשלוט ולאף אחד אין עליהם בעלות. אף אדם אינו יכול לשלוט במחשבותיו וברעיונותיו (לכל היותר הוא יכול להתכחש להם) וכל מי שיוצר יכול להעיד על הקסם והריגוש הקיימים בעצם האקט. תמיד קיימת אותה הפתעה ראשונית, גם ממרום הניסיון, שבה הנוכחות של הנגיעה והחומר, משיכת המכחול או הצבע הם נוכחות מסעירה ולימוד מרגש. דווקא היותה של היצירה תהליך שהפרמטרים שלו הם קונקרטיים, צורניים וחומריים כאחד מונעת

רומנטיזציה של התהליך, המורכב מפעולות תכליתיות וגשמיות לחלוטין ואף־על־פי־כן המשמרות את הבלתי נשלט, את הלא ידוע, את המפגש הבלתי מתווך בין האדם לעולם.

האם לא נוכל לטעון אם כן כי במודל היחסים בין האמן לחומר מתקיים יחס שאיננו יחס של שליטה ושל בעלות אלא יחס המבוסס על הקשבה של האמן לאפשרויות הגלומות בחומר. מבחינה זו ניתן לומר כי היחס בין החומר לאמן הוא כזה שבו האפשרויות של החומר הן שמגדירות את פעולת היוצר ומאידך פעולת היוצר היא ניסיון לחשוף את אותן אפשרויות עצמן ולהעניק להן ערך מטאפורי.

במובן זה נוכל לומר כי המודל של האמן איננו רק מודל טכני אלא הוא עמדה אתית, לכן הוא איננו רלוונטי רק למרחב האמנות אלא יש לו תוקף לתפיסה אחרת של יחסים בין האדם לעולם, לא יחסי אדון אלא יחסי אמן. השאלה "של מי האדמה הזאת?" היא אם כן שאלה פוליטית אך דווקא באמצעותה ניתן לחשוף את עומק המשמעות של מהו הפוליטי, ולהראות כי מתחת למה שאנו נוהגים להבין כמאבק פוליטי קיימת תחלופת כותרות אך שימור המהות של השיטה. דווקא לאמן בפעולתו המסוימת בהתעקשותו ליצור יש מבחינה זו תמיד משמעות פוליטית במובן הכי חריף, עצם פעולת היצירה הינה עדות לאופן אפשרי אחר של יחס לעולם.

בתערוכה משתתפים אמנים מתחומים שונים ותיקים וצעירים, האקלקטיות המדיומלית והסגנונית, נקודות המוצא השונות כל כך של האמנים המציגים, המוטיווציות השונות והשאלות המעסיקות אותם משרטטים מרחב אין סופי של אפשרויות ועמדות, השאלה הטר־טוריאלית מסתבר איננה שאלה על מרחב־מחיה אלא שאלה באיזה סוג חיים אנחנו בוחרים.

בתערוכה בחרנו בחומר ובאדמה כנקודת מוצא מטאפורית וקונקרטית כאחד, האדמה אולי יותר מכל חומר אחר טעונה במשמעויות סימבוליות. האמנים המציגים בתערוכה מעצם היותם בני־אדם ובני־תרבות אינם יכולים ואף לא רוצים להתכחש לכך אך כל אחת מהיצירות המוצגות כאן היא גם הוכחה ניצחת לכך שהנוכחות של העבודה חורגת מהמשמעויות הסימבוליות שהוענקו לה. מבחינה זו לעבודת האמנות יש משמעות של חירות שאף בעלות אינה יכולה לה, לא בעלות חומרית/קונקרטית ולא בעלות רעיונית. תחושת השייכות מומרת ממקום של בעלות למקום של חוויה והיא הזדמנות והזמנה פתוחה לכל.

ערן ארליך

Whose Earth is It Anyway? is a provocative and controversial question, but what underlies the long-standing struggle between “us and them” is the shared notion that the earth in fact belongs to somebody, and that man’s relationship to the earth is one of ownership. Without the common consensus that earth is meant to be owned, there would be no cause for this conflict and the uncompromising struggle between us and them.

Is this model, or paradigm, of ownership really the only possible basis for the connection between man and the earth? Are we to assume that this relationship is essential, natural or obvious? Or could we perhaps step back and understand this view, concretely, as capitalistic, and symbolically, as an expression of the desire to possess? Is there no other possible connection between man and the earth, between man and his world? The current exhibition proposes that the connection between man and his world does not necessarily need to pass through the prism of the ownership model, and that there is another option. The idea presented in this exhibition, expressed through the specific and unique style of each of the participating artists, is what I would like to term the “Artist’s Model”.

The “Artist’s Model” – that is, the artist’s approach to her creative work and its material components – proposes a connection to land and the earth in which ownership plays no part. Surely it is not the purchase of a tube of paint that confers some kind of control over its contents – the paint. Knowing how to use the paint, or, in the case of the ceramic artist, how to work with clay, does not require the artist to have economic control or ownership rights. No economic power grants its holder better control when working with the material. When confronting her work, no bill of ownership can provide the artist with the knowledge or the ability required to pursue her artistic endeavor.

Clearly, every artist as a person is driven by personal gain, by the desire to secure her place in the art arena, and to enjoy a piece of the pie. What we refer to here lies in the deeper quality of creativity, a dimension which exists by virtue of the creative act itself. In this dimension there is a different logic, one that totally undermines what we think we know about ourselves, that dispels the illusion of control and foresight.

Even during the most rational and meticulously planned creative process there are moments over which nobody has control or ownership. No individual is able to control feelings or ideas (at most she can deny or avoid them), and anyone involved in the creative process can testify to the magic and excitement inherent in the act itself. There is always that initial excitement, even for the most experienced artist, of the material, the brush stroke or the color that stirs the emotions and

exhilarates. There is nothing romantic about the creative act, which is pragmatic and tangible, in that material and form are bound by the concrete laws of physics; while at the same time unknown and the uncontrollable impulses participate at the moment of unmediated meeting between man and his world. Therefore, may we not claim that the model of the connection between the artist and her material is not one of control and ownership, but rather one based on the artist’s attention to the material’s inherent possibilities? From this aspect it may be said that the connection between the artist and her material is such that the material’s inherent characteristics define the creative activity, while the result is an attempt to expose these qualities by giving them a metaphoric value.

It follows that the artist’s model is not simply a technical one, but rather represents an ethical stance. It is therefore not only relevant to the creative dimension but also asserts an alternative perception of the connection between man and his world – as an artist rather than as a master. The question “Whose earth is it?” is indeed a political one, which impels us to consider what “political” means in its deepest sense. The insight we gain is that what appears to be a political struggle is actually agreement in a political principle, the principle of control and ownership, with merely one side or the other as winner. It is in fact the artist who, through her actions and her determination to create, sends out a sharp political message that the creative act itself is a paradigm for a different way of connecting to the world.

The participants in this exhibition are both veteran and young artists working with different approaches in various media. The eclecticism of media and styles, the multiple points of departure, the diverse motivations and questions of the exhibiting artists, stake out an infinite field of possibilities and stances. The territorial issue thus turns out to be not one of living space, but rather of the kind of life we choose to live.

In this show, we chose clay and earth as a metaphoric as well as a concrete point of departure. Earth, perhaps more than any other material, is fraught with symbolic associations. The participating artists, as human beings and cultured individuals, cannot and do not ignore this. But beyond this, each of the works displayed is unequivocal proof that an art work’s very presence transcends the symbolic meanings attributed to it. The work of art is also an expression of freedom – freedom from ownership, whether material or intellectual. The sense of belonging is transformed from a place of ownership to one of experience, and this constitutes an opportunity and invitation that is open to all.

Eran Ehrlich

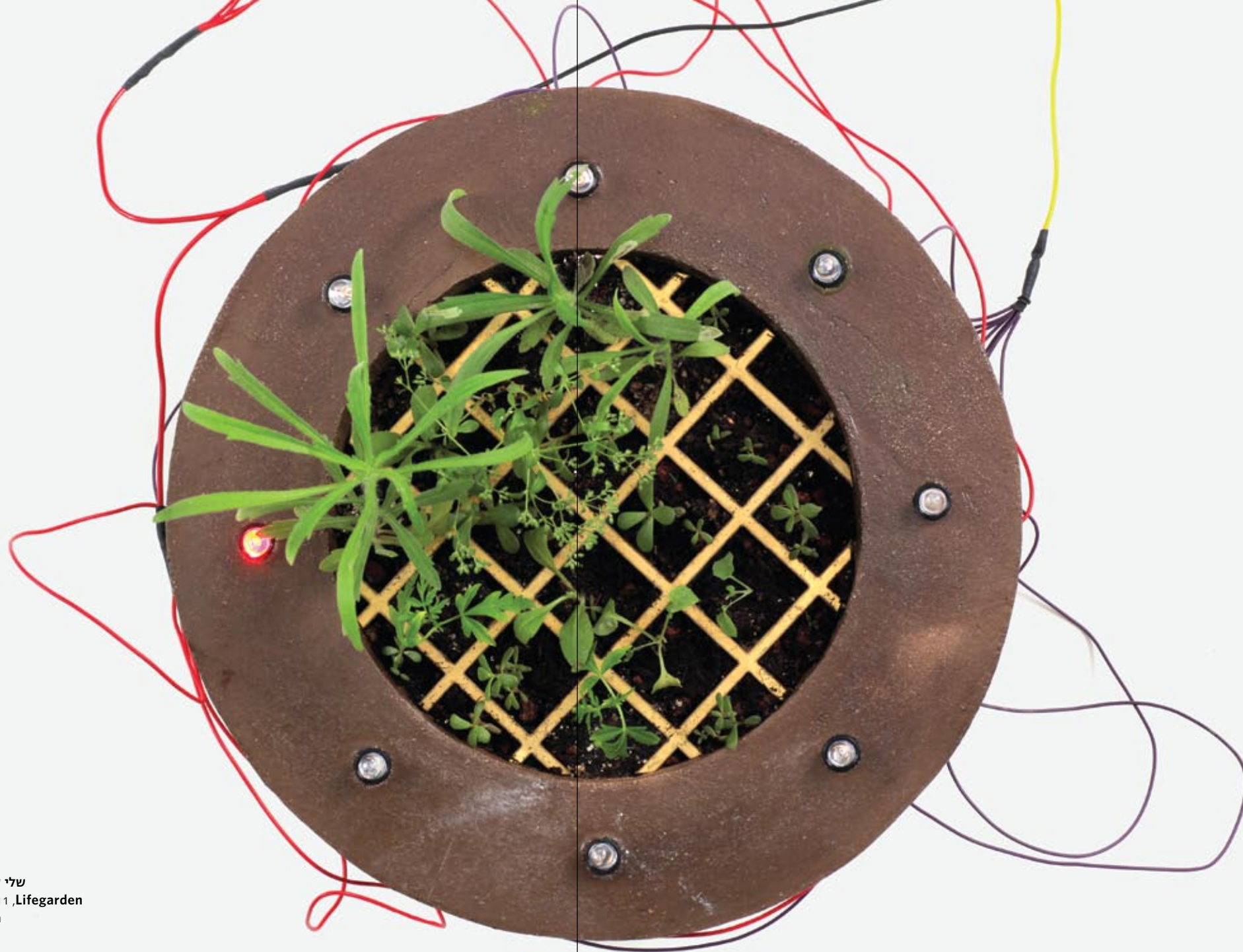
Claudi Casanovas **קלאודי קזנובס**
ללא כותרת, עיבוד ידני, 60 x 60 x 12

Claude Champy **קלוד שמפי**
 קופסא, 1996, עיבוד ידני, 35 x 32 x 16

(קופסא פתוחה)

שלי שביט Shelly Shavit
Lifegarden, 2011, טכניקה מעורבת,
 מיצב, מידות משתנות

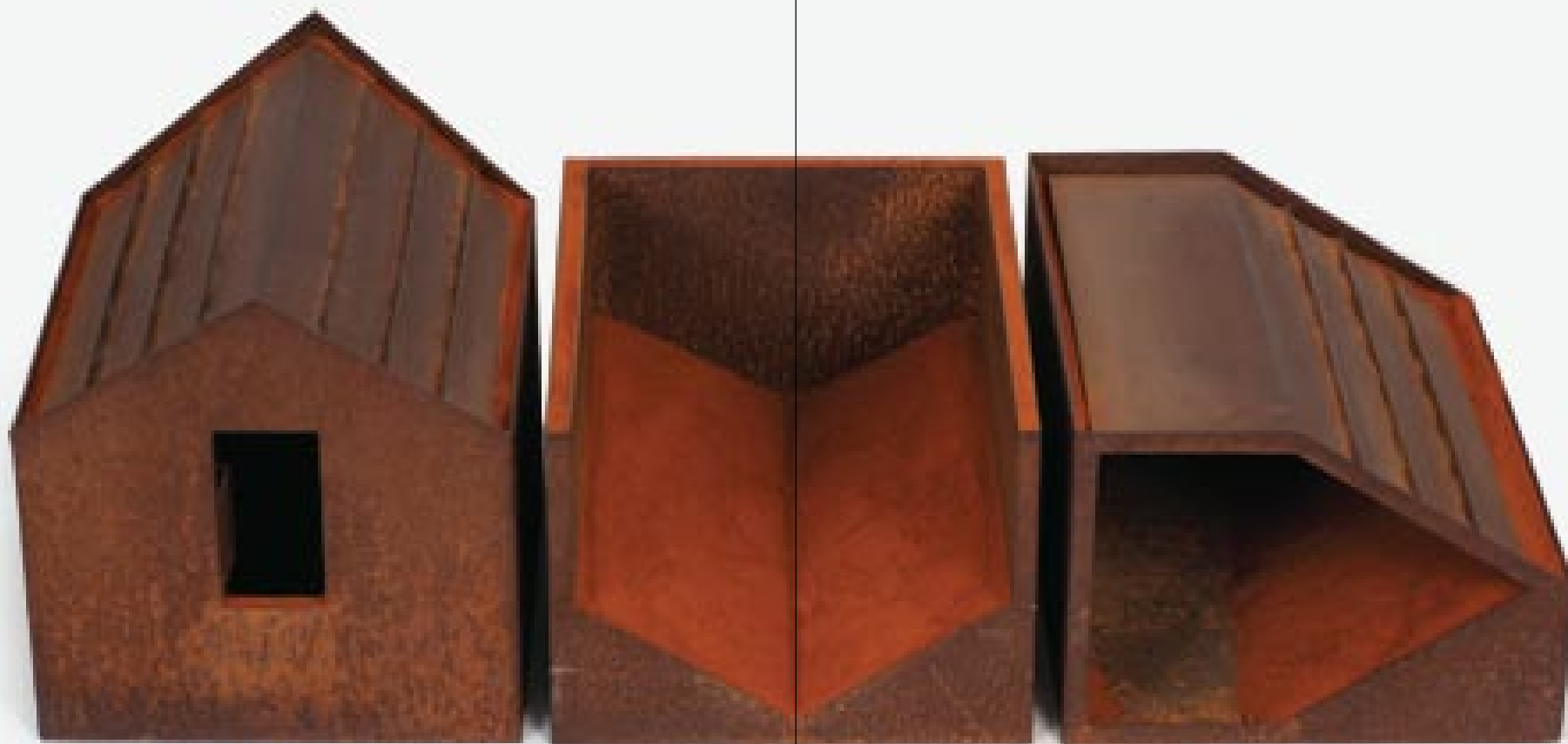

Ruth Biger **רותי ביגר**
קשר עין, 2011, רישום בעיפרון על חומר לא שרוף,
 28 x 19 x 19

Ruth Biger **רותי ביגר**
תנועות סטריאוטיפיות, 2011, חומר לא שרוף
23 x 12 x 24

Micha Ullman **מיכה אולמן**
מיכלים (מימין לשמאל - הבדלה, יום, חצות), 1988, ברזל ואדמת חמרה
100 x 32 x 25

תמרה בן-ארצי Tamara Ben-Artzi <
עמוד, 2011, יציקה קרמית וצביעה במלחים,
 40 x 40 x 250

מיה סלומון Maya Salomon
ניקרה, 2011, עבודת אבניים ועיבוד ידני,
 60 x 60 x 30

יגאל תומרקין Yigal Tumarkin
1986, **La question arménienne n'existe plus**
טכניקה מעורבת, 144 x 144

גלעד רטמן Gilad Ratman
 2008, **The Boggyman**, עבודת ווידאו, 8 דקות

פינה באוש Pina Bausch
 1990, **תלונתה של הקיסרית**, עבודת ווידאו, 70 דקות

יואב אדמוני Yoav Admoni
מלאכת רצפה (פרט), 2011, טכניקה מעורבת, 300 x 210 x 5

ציפי איתי Tsipi Itai
ללא כותרת, 1994, טכניקה מעורבת, 25 x 13 x 39

הגר בן-מאיר Hagar Ben Meir
400 גרם, 2010, עבודת אבניים, 11 x 250 x 300

אסתר בק Ester Beck
ללא כותרת, 2009, עיבוד ידני, 41 x 28 x 70

